

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

10.02.2026

Vår ref:

2025/41212

Deres dato:

Deres ref:

2022/815-109

Hol kommune
Ålmannvegen 8
3576 HOL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Schorpen, 69 24 70 00

Statsforvalterens vedtak i klagesak - reguleringsplan - Hol - detaljregulering for Fløtavegen i Nord-Skurdalen

Statsforvalteren viser til kommunens oversendelse av klagesak 26.09.2025.

Vi har behandlet saken og vår konklusjon er:

Statsforvalteren opprettholder kommunens vedtak av 22.05.2025 i sak 62/25. Klagen har ikke ført frem.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder klage på detaljreguleringsplan for Fløtavegen, Nord Skurdalen i Hol kommune.

Formålet med planen er å legge til rette for tre nye fritidstomter i et område med eksisterende fritidsbebyggelse. Planområdet er på ca. 9 daa og omfatter i tillegg til tre nye fritidstomter; veg med sideareal, felles parkeringsområder, friluftsmål, infrastruktur for vann og avløp. I planforslagets punkt 4.1 er det uttalt:

Planen legger til rette for et kompakt byggeområde og omfatter areal til 3 nye fritidstomter, 2 i felt FB1 og 1 i felt FB2. Det er regulert to felles parkeringsplasser, P1 og P2. P1 hører til det nye byggeområdet, P2 er vinterparkering for eksisterende bebyggelse, og evt. gjesteparkering for ny bebyggelse. Vegen er regulert med 3m bredde og lagt noe om fra oppstrøms P2 for å bedre kurvatur og stigningsforhold slik at det blir helårsatkomst for de nye enhetene og de eksisterende hyttene. Areal til fylling og skjæring er regulert som annen veggrunn – grøntareal. To områder er regulert til friluftsmål for å ivareta område rundt bekk ved parkeringsplass P2, og skjermingssone for å redusere fjernvirkning sør for FB1.

Planområdet ligger ca. 1 mil fra Kikut. Arealet er ikke tidligere regulert, men er i kommuneplanens arealdel, vedtatt 27.08.2014, avsatt til fritidsbebyggelse.

Fløtavegen Utvikling AS er forslagsstiller og Reiulf Ramstad Arkitekter har utarbeidet planforslaget.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

Det ble varslet oppstart av planarbeidet i 2022. Planen er revidert flere ganger før planforslaget lå på offentlig ettersyn i perioden 29.08.2024 til 16.10.2024. Det kom inn ti merknader til høringsforslaget, blant annet fra Statsforvalterne i Østfold, Buskerud Oslo og Akershus ved klima- og miljøvernavdelingen, Buskerud fylkeskommune, Naturvernforbundet i Hallingdal og fra Kim og Jette Arnesen. Planforslaget ble på nytt revidert, og ble lagt ut på begrenset høring til berørte parter i perioden 10.01.2025 til 07.02.2025. Det kom inn syv merknader til den begrensede høringen, hovedsakelig fra private.

Kommunestyret vedtok planen i møte 22.05.2025 i sak 62/25. Vedtaket ble kunngjort 28.05.2025, med klagefrist til den 21.06.2025

Naturvernforbundet Hallingdal og Kim og Jette Arnesen, Tuvavegen 123, klager på vedtaket i hvert sitt brev av 19.06.2025.

Naturvernforbundet i Hallingdal har i hovedsak anført:

- Vedtaket undergraver jobben som nå blir gjort med sti og løypeplan for villreinområdet for Hardangervidda, samt tiltaksplan for å bedre forholdene for den allerede sterkt pressa villreinen. Planen burde heller ha blitt satt på vent til disse planene er vedtatt.
- Kommunen har ikke gjort en tilstrekkelig helhetlig vurdering av konsekvensene på naturmangfoldet.

Kim og Jette Arnesen anfører i hovedsak:

- Det er ikke gjort tilstrekkelig vurderinger i forhold til økt ferdsel i villreinområdet.
- Dette området ligger helt inntil reinbeite for Hardangervidda. Denne planen gjelder for tre nye hytter. Lenger nede er det seks tomter som ikke er bebygd, så det blir ni nye hytter til sammen. Inkl. eksisterende hytter blir belastningen i området mye større enn man tror.
- Vedtaket undergraver ny tiltaksplan for området og skulle aldri gått igjennom nå. Det skulle blitt satt på vent til de nye planene med en helhetlig vurdering av konsekvensene.

Klagen ble behandlet av i Hol kommunestyre i møte 25.09.2025, sak 111/25. Klagen ble ikke tatt til følge, og kommunen oversendte saken til Statsforvalteren for endelig behandling, jf. plan- og bygningsloven § 1-9.

Statsforvalteren forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat.

Statsforvalteren som klageinstans i plansaker

Statsforvalteren er klageinstans for vedtak om reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Myndigheten er delegert fra Kommunal- og distriktsdepartementet, jf. plan- og bygningsloven § 1-9. Vår myndighet som klageinstans følger av forvaltningsloven § 34.

Kommunestyret er planmyndighet. Det er kommunen som avgjør hvilke områder som skal med i reguleringsplanen og arealdisponeringen i planområdet. En vedtatt reguleringsplan er en politisk beslutning, der kommunestyret har avveid ulike planhensyn og interesser.

Som klageinstans skal vi legge stor vekt på det kommunale selvstyret ved prøving av det frie skjønn, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Ettersom kommunens vurderinger og vekting av ulike

planhensyn og interesser vil være utøvelse av kommunens frie skjønn, skal det i utgangspunktet mye til for å sette disse vurderingene til side.

Statsforvalteren har også begrenset myndighet til å endre en plan i klagebehandlingen. Dersom Statsforvalteren mener det bør gjøres endringer, og kommunen er uenig i dette, må saken sendes til departementet for avgjørelse. Mer informasjon om vår myndighet som klageinstans står i reguleringsplanveilederen av 10.09.2018, rundskriv T-2/09 og T-8/86 og brev 16.01.2004 fra departementet.

Statsforvalteren ser slik på saken

Vurdering av klagene

Klagene knytter seg i all hovedsak mot villreinområdet for Hardangervidda. Klagene retter seg mot manglende utredning av naturmangfold og mangelfull vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, samt at det ikke er tatt hensyn til nasjonale og regionale føringer for villrein.

Generelt om naturmangfoldlovens krav til saksbehandling og begrunnelse

I naturmangfoldloven (nml.) § 7 står det:

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

I dette ligger at kommunens vurdering av prinsippene i nml. §§ 8-12 **skal** komme frem av kommunens reguleringsplanvedtak. Vedtak av reguleringsplan er utøvelse av offentlig myndighet. Kommunen må gjøre egne vurderinger og det er ikke tilstrekkelig at kommunen henviser til rapporter og utredninger. Bestemmelsen oppstiller altså en plikt til å begrunne vurderingen etter nml. §§ 8-12.

Sivilombudet har i flere nyere uttalelser tydeliggjort at det ikke er nok å vise til rapporter som er utarbeidet av andre. Kommunen må vurdere innholdet og betydning av innholdet, se blant annet sak 2011/1327, 2024/1117 og 2024/1708. I sak 2024/1708 avsnitt 53, 57 og 59 uttaler Sivilombudet at det må komme frem i kommunens vedtak at:

kommunen har sett, vurdert og avveid prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 opp mot de øvrige hensynene som gjør seg gjeldende i plansaken og vurdere om dette fremgår klart av kommunens vedtak.

(...)

Naturmangfoldloven § 7 innebærer at det må fremgå klart av vedtaket at prinsippene i §§ 8-12 er vurdert og hvilken vekt disse har hatt i interesseavveiningen. Dette innebærer at det må synliggjøres hvordan prinsippene er vektet mot andre samfunnsinteresser som gjør seg gjeldende i plansaken.

(...)

En forutsetning for å kunne gjøre en slik interesseavveining som naturmangfoldloven § 7 gir anvisning på, er derfor at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet som vil bli berørt av planen og hvordan dette kan bli påvirket, jf. § 8. Vedtaket må inneholde en redegjørelse og synliggjøring både av kunnskapen og av virkningene beslutningen vil kunne få for naturmangfoldet, og hvordan en har kommet frem til resultatet i den konkrete saken, se Miljøverndepartementets veileder t-1514 fra 2012.

Selv om det har vært gjort grundige utredninger i rapporter som følger saken, gjelder naturmangfoldprinsippene mer enn bare sakens opplysning. Det er planmyndighetenes oppgave å veie naturmangfoldinteressene opp mot øvrige samfunnsinteresser som planen skal legge til rette for.

Sivilombudet har i flere nylige uttalelser påpekt at selv om det i overordnede planer er lagt opp til en bestemt arealutnyttelse, vil det kunne være nødvendig med ytterligere vurderinger på reguleringsplannivå for å oppfylle kravende i nml. § 7, jf. blant annet sak 2024/1117.

Bestemmelsen i **nml. § 8** stiller krav til kunnskapsgrunnlaget. I bestemmelsen står det:

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

I dette ligger at man skal få kunnskap om hvilke naturverdier reguleringsplanen kan påvirke, hvilken tilstand dette naturmangfoldet har og reguleringsplanens konsekvenser for naturmangfoldet.

Kommunen må vurdere om kunnskapsgrunnlaget er godt nok. Bestemmelsen oppstiller samtidig et rimelighetskrav. En forutsetning for å kunne gjøre en tilstrekkelig interesseavveining som nml. § 7 krever, er dermed at det foreligger nok kunnskap om naturmangfoldet som vil bli berørt av planen og hvordan dette kan bli påvirket, jf. nml. § 8.

For at kravet om et godt kunnskapsgrunnlag skal være oppfylt, er det ikke nok å undersøke om det er registrert naturverdier i det aktuelle utbyggingsområdet. Kommunen må også vurdere tiltakets påvirkning på naturmangfoldet. Det skal fremgå klart av beslutningen hvilken rolle prinsippene i §§ 8 til 12 har spilt for avgjørelsen, og dersom det skal tillates belastning på naturmangfoldet må også vektingen mot nyttevirkningene beskrives konkret.

Om kravet til vitenskapelig kunnskap skriver Klima- og miljøverndepartementet i veileder til naturmangfoldloven datert mars 2016 punkt 6.2.1:

Myndighetene skal, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Hovedregelen er at § 8 ikke stiller krav til innhenting av ny kunnskap. Innhenting av ny kunnskap kan bare kreves unntaksvis. Vitenskapelig kunnskap er kunnskap fremskaffet ved hjelp av vitenskapelig metode.

Kunnskapen skal være objektiv og må kunne etterprøves av fagfeller. Den kan være basert på konkrete funn og observasjoner ved for eksempel kartlegginger, overvåkning eller

forskning. Vitenskapelig kunnskap kan også bestå av mer alminnelig kunnskap om biologi, økologi, fysikk mv.

Som det fremgår av bestemmelsen, skal kravet til kunnskapsgrunnlaget stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Videre er hovedregelen at det ikke stilles krav til innhenting av ny kunnskap.

NIN, Natur i Norge, er et standardisert system for å beskrive og kartlegge naturvariasjon i Norge, koordinert av Artsdatabanken. NiN gjør det mulig å sette all naturvariasjon inn i et system. De som vil beskrive natur, har ulike behov, avhengig av faglig bakgrunn og hva som er formålet med beskrivelsene. Derfor finnes det tre ulike nivåer de kan bruke. Disse kalles naturmangfoldnivåer.¹

Nml. § 9 oppstiller føre-var-prinsippet. Bestemmelsen lyder:

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

I visse tilfeller vil det knytte seg usikkerhet til hvilke naturverdier som blir berørt, og planens konsekvenser for naturverdiene. Det kan også være usikkerhet eller manglende kunnskap om samlede belastningen på naturverdiene. Bestemmelsen sier da noe om hvordan man skal håndtere en slik usikkerhet. Hva som er «vesentlig» skade på naturmangfoldet:

avhenger av en konkret vurdering av blant annet hvor omfattende virkningene vil bli, om skaden er varig eller forbigående og hvor truet eller på annen måte verdivullt naturmangfoldet som kan bli utsatt for skade er².

Nml. 10 sier at «[e]n påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for». Sivilombudet i uttaler i sak 2024/1708 avsnitt 79:

Det følger av naturmangfoldloven § 10 at kommunen skal vurdere den samlede belastningen for naturmangfoldet som utbyggingen i Sørskogen vil bidra til. Vurderingen skal gjøres i lys av den påvirkningen eller belastningen som allerede har skjedd, og mulig påvirkning i fremtiden. (...) Bestemmelsen skal også bidra til å motvirke at naturverdien gradvis forringes som følge av en utvikling hvor hvert enkelt tiltak isolert sett anses for lite til å bli stanset.

I veilederen til naturmangfoldloven kapittel II³ står det:

Hvilket naturmangfold som påvirkes av beslutningen og hvordan naturmangfoldet påvirkes, har man allerede funnet frem til ved vurderingen etter § 8. Denne påvirkningen kan beskrives som plan- eller tiltaksvirkningen. Formålet med § 10 er å se denne virkningen i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet (altså det naturmangfoldet man avgrenset ved vurderingen etter § 8). Da får man sumvirkningen eller den samlede belastningen på naturmangfoldet.

¹ fra artsdatabanken.no

² «Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk», Klima- og miljødepartementet, 31.03.2016, s.65

³ «Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk», Klima- og miljødepartementet, 31.03.2016, s.52.

Ett enkelt tiltak får ikke alltid stor betydning for naturmangfoldet. Heller ikke noen få tiltak. Hvis det blir mange tiltak av samme art, som påvirker det samme naturmangfoldet, kan den samlede belastningen av tiltakene imidlertid bli stor. Tilsvarende kan den samlede belastningen av det konkrete tiltaket, andre typer tiltak og andre påvirkningsfaktorer være større enn påvirkningen av det konkrete tiltaket alene.

Sivilombudet presiserer i Kjellhovda-saken at det ikke er den samlede belastningen på villreinen som følge av utbygging «i området som helhet» som skal vurderes. Sivilombudet viser til at det er belastningen som «økosystemet» blir utsatt for som er vurderingstemaet i § 10, og at dette betyr at kommunen må vurdere hvordan dette tiltaket vil ha betydning i tillegg til den påvirkningen villreinen allerede er utsatt for. I dette inngår blant annet utbygging og inngrep andre steder enn i det aktuelle planområdet. Vurderingen må skje i lys av de nasjonale og internasjonale forpliktelsene om å ta vare på villreinen som kommunene må følge opp.

Nml. § 11 sier noe om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og **nml. § 12** sier noe om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Statsforvalteren vil bemerke at vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12 skal gjøres på alle plannivåer, både ved vedtak av statlige og regionale planer, kommuneplaner og reguleringsplaner. I veileder til Naturmangfoldloven kapittel II står det følgende på side 47:

Omfanget av vurderingene vil variere avhengig av plannivå og hvor sterke føringer planen gir for fremtidig arealdisponering som har konsekvenser for naturmangfold. På regionalt nivå vil vurderingene gjennomgående være mer overordnet enn ved reguleringsplaner.

2. Om kommunens vurdering av naturmangfoldloven

Klager mener kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for vedtaket ikke er tilfredsstillende. Videre mener klager at kommunens vedtak er ugyldig da vurderingene ikke er i samsvar med kravene i naturmangfoldloven § 7, jf. prinsippene i §§ 8-12.

Kommunens vurdering etter naturmangfoldloven

I rådmannens innstilling er det først vist til:

Miljøkonsekvenser Jf. lov om forvaltning av naturens mangfold må planleggingen skje i samsvar med naturmangfoldlovens alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk. De miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking i Naturmangfoldloven vurderes å være oppfylt, og det vises til vedlagt planbeskrivelsen, punkt 5.2.2. Leveområdet for villrein på Hardangerviddagrenser til planområdet i nord. En sti går fra planområdet opp til Birgithovda, og Birgithovda-Kvanneskardberget er også registrert som et viktig vinterbeiteområde for lirype i randsonen til Hardangervidda i kommunens viltkart. Tilrettelegging for flere fritidsboliger her, uavhengig av størrelse, vil øke ferdsel innenfor villreinens leveområde.

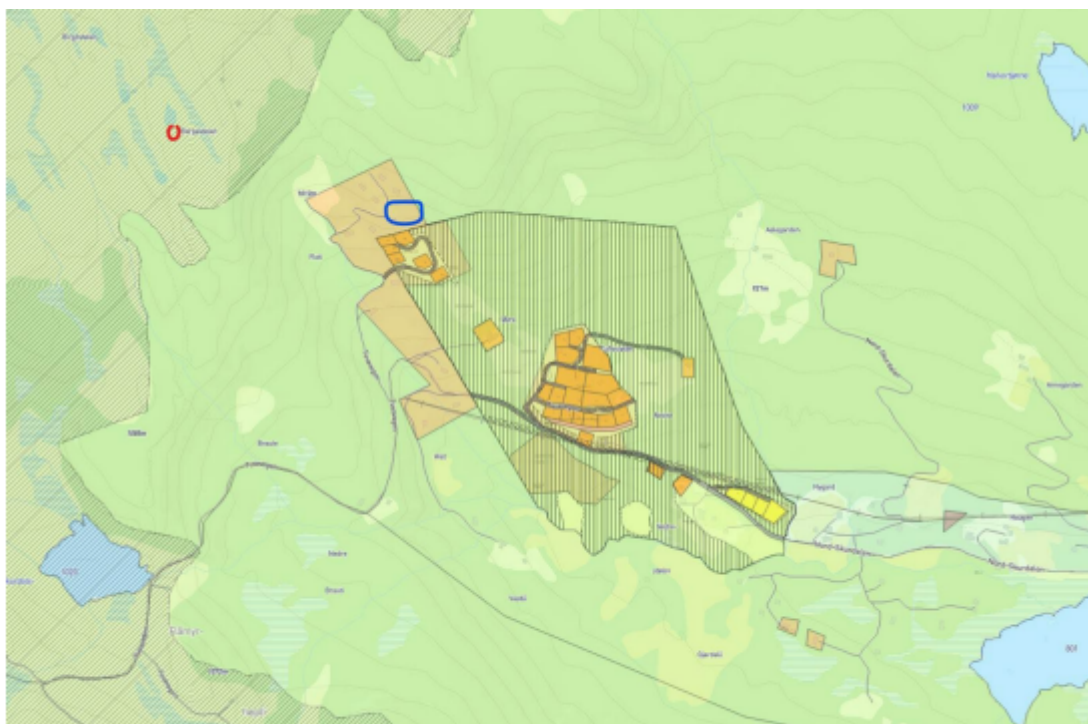
I planbeskrivelsen punkt 5.2 er det gjort følgende vurderinger av Naturmangfold og villrein:

5.2. Naturmangfold

5.2.1. Villrein

Planområdet ligger ca. 350 fra grensa til Hardangervidda villreinområde (Regional plan for Hardangervidda 2019-2035). Terrenget stiger opp fra dalbunnen via planområdet og til Bergastølen, der vidda legger seg flatere innover

Figur 15: Rød sirkel er bua Bergastølen, blå sirkel er planområdets plassering. Villreinområdet (jf. regional plan) markert med grå skravur til venstre i bildet.

Villreingrensa går langs kanten av platået, og er registrert som område for viktig vinterbeite i temakart utarbeidet av Norsk Villreinsenter Sør. Lavtliggende vinterbeiter er spesielt viktige de årene været forhold gir isdekke høyere opp i terrenget, slik at villreinen må trekke nedover for å komme til mat. Villreinen påvirkes av all menneskelig aktivitet i leveområdene, og ferdsel er den største trusselen for villreinens levevilkår, sammen med fragmentering av leveområdene ved utbygging.

Planen legger opp til 3 nye tomter. Det er i dag 12 eksisterende fritidsboliger og 6 ubebygde tomter langs Fløtavegen, i tillegg er det fritids- bolig- og landbruksbebyggelse langs hele Nord-Skurdalsvegen/Tuvavegen. Det ligger eksisterende bebyggelse nærmere villreingrensa enn de nye enhetene planen legger til rette for.

Figur 16: Kartet viser vinterbeiter på Hardangervidda (Regional plan for Hardangervidda 2019-2035)

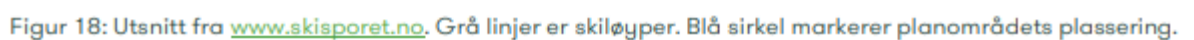
Figur 17: Kartutsnittet viser digital grense for leveområde villrein i www.naturbase.no, jf. fig.16. Rød sirkel angir beliggenhet for de nye hyttene.

Det er ikke preparerte skiløyper fra planområdet og opp til hovedløypa Kikut – Grønebakken. Preparert løype går fra vinterparkeringen i Tuvavegen til hovedløypa Kikut – Grønebakken - jfr. kommunens sti- og løypeplan. De som går utenfor preparerte løyper fra planområdet og opp til skiløypa Kikut – Grønebakken vil komme inn på denne noe lenger øst enn om de går preparert løype fra vinterparkeringen i Tuvavegen.

Sommerstid er det trolig mer trafikk fra hyttene i og rundt planområdet og oppover i lia, det går blant annet sti fra enden av Fløtavegen inn mot Bergastølen, og videre inn på stinettet på Hardangervidda.

For villreinen er det den samlede belastningen av all menneskelig trafikk som er hovedproblemet. Om turgåere kommer fra Geilo, Eidfjord eller fra innerst i Skurdalen er slikt sett underordnet, selv om det delvis kan argumenteres for at fritidsboliger tett på villreinområdet isolert sett vil kunne generere mer trafikk fra den enkelte hytte inn i området, fordi det vil være hyttas nærturterreng. Av den grunn bør utbygging tett på villreinområdet minimeres. Mengden turister på Hardangervidda hvert år tilsier likevel at det ikke er de enkelte, små hytteområdene i randsonen til villreinområdet som står for hoveddelen av dagens trafikk, men fremtidig trafikk med de planer som foreligger for økt turisme (og økning i innbyggertall), og tilrettelegging av tur- og løypenett, i mange av kommunene rundt villreinområdet på Hardangervidda.

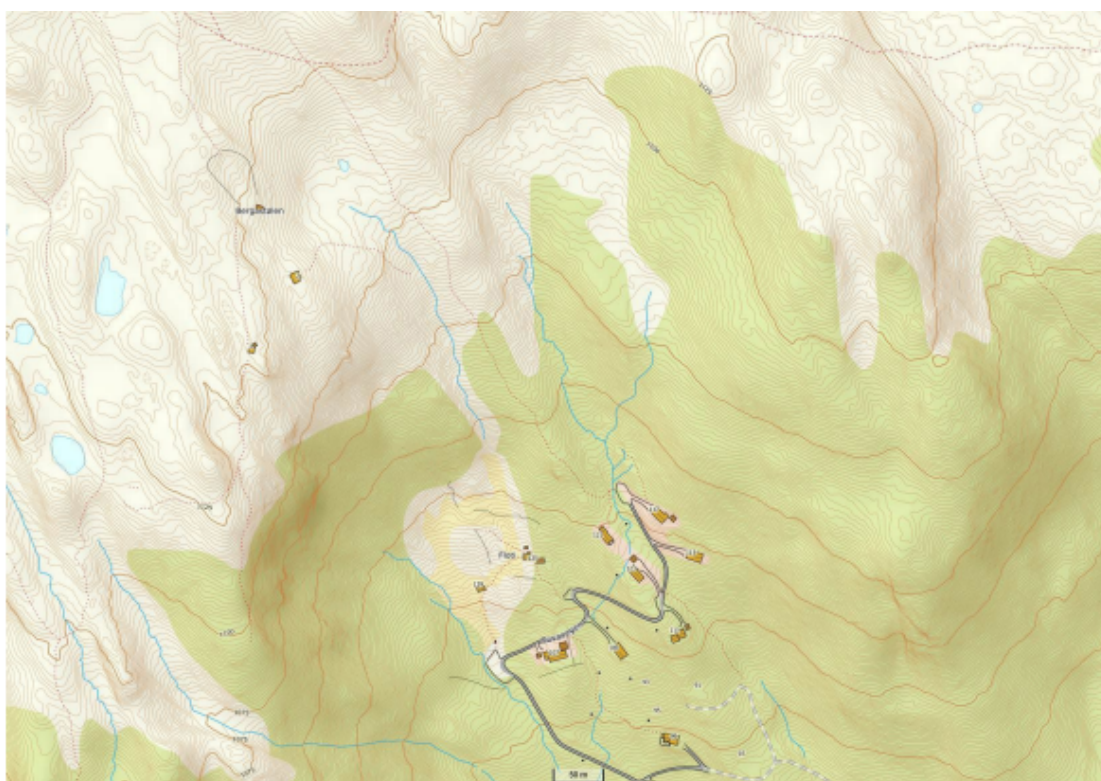
Å se på virkninger av den enkelte plan ift. villrein gir liten mening, fordi det isolert sett ikke behøver å generere stor økning i ferdsel. Det er gjennom kommuneplaner og de regionale sti- og løypeplanene ferdsel kan kanaliseres vekk fra villreinområdet (evt. differensiering ift. sesong, kalvingstid og beitebruk). Viken fylkeskommune har ansvaret for regionale planer, og sitter dermed på et av de viktigste verktøyene for å kunne bedre vilkårene for villrein for området som helhet. Kommunene implementerer regionale planer inn i sine kommunale planer. I gjeldende kommuneplan er konsekvenser for villrein utredet, og planforslaget er i tråd med kommuneplanens arealdel, og retningslinjene for stølsdalsonen i villreinplanen. Kommuneplaner skal sikre forutsigbarhet, og er vedtatt etter grundige demokratiske prosesser. Å avvise eller utsette planer, uten å ha nedlagt bygge- og deleforbud, i påvente av neste kommuneplan underslår dette, da kunnskapen om virkningen menneskelig ferdsel har

på villrein ikke er ny, og således var kjent da gjeldende kommuneplan ble vedtatt. Det er tvilsomt at etablering av 3 nye tomter, isolert sett, vil medføre ukjente negative virkninger for villreinen, det er Hardangerviddakommunenes samlede planer for utbygging og utvikling, og tiltak og retningslinjer i regionale sti- og løypeplaner som sammen kan skape bedre levevilkår for villreinen.

Figur 19: ortofotoet viser øverste del av Fløtavegen med Hallingskarvet i bakgrunn. Man kan se stien inn på Hardangervidda ca. midt på bildet.

Figur 20: Kartet viser stier i området rundt Fløtavegen (www.norgeskart.no).

I brev fra kommunen, datert 30.08.2022, etterlyser saksbehandler utdypende informasjon om planforslagets påvirkning på de miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking jf. Naturmangfoldloven. Det henvises videre til at det bør *«utføres en områdeanalyse som viser at det tas hensyn til konsekvenser for villrein»*.

Utbygging, selv i beskjedent omfang som her, må antas å ikke slå positivt ut for villrein i en konsekvensvurdering. Spørsmålet i denne plansaken er imidlertid om utbyggingen har vesentlig negativ betydning. Den nye utbyggingen ligger helt i ytterkant og utenfor angitt leveområde, og med eksisterende bebyggelse nærmere definert villreinområde i regional plan. En kan derfor anta at selve utbyggingen, som er svært begrenset ift all tilrettelagt utvikling i villreinområdets randsone rundt Hardangervidda, ikke vil ha noen direkte økologisk funksjon for villreinbestanden i området. Det vil være den samlede belastningen for økt ferdsel som eventuelt vil kunne gi forsterkende barrierer i trekkveier.

Eksisterende skiløypestrukturer mellom Geilo/Kikut via Hakkesetstølen til Røde Kors hytta og Tuvavegen/Skurdalen vil antakelig være barrierer i landskapet, og kan påvirke villreinens bruk av vinterbeite øst for skiløypene. De 3 nye tomtene i Fløtavegen vurderes imidlertid å gi en ubetydelig mertrafikk samlet sett.

Naturmangfoldlovens §8 omhandler kunnskapsgrunnlaget for offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet. Det fremgår at dokumentasjon og evt. behov for innhenting av ny kunnskap skal vurderes ift tiltakets omfang, og *«skal stå i rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade...»*. Miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven utdyper krav og forventninger til kunnskapsgrunnlaget og viser til rettspraksis som trekker opp noen grensesnitt.

Med bakgrunn i naturmangfoldlovens «rimelighetsprinsipp» for kunnskapsinnhenting, og veilederens utdypende forståelse av §8, vurderes tiltakene i denne plansaken å ikke kreve innhenting av ny kunnskap for beslutningstaking. De miljørettslige prinsippene for beslutninger etter naturmangfoldloven vurderes ivaretatt.

Skal arealforvaltningen utgjøre en betydelig forskjell for å bedre villreinen sine vilkår må dette tas i overordna planprosesser.

Det viktigste tiltaket for å bedre villreinens levevilkår i planens nærområde vil antakelig være å kanalisere de maskintråkkede skiløypene i området på en annen måte. Dette er et tema som må tas i overordna prosesser, og er ikke denne detaljplanen sitt domene. Utarbeiding av en områdeanalyse bør vurderes i pågående kommuneplanprosess.

5.2.2. Naturmangfoldloven

De miljømessige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet. Vi har gjort følgende vurderinger:

Til § 8 om kunnskapsgrunnlaget: Det er registrert vipe (CR, 1979) nord for planområdet, hare (NT, 1996) sørvest for planområdet, samt kongeørn sørøst for planområdet (LC, 2011) (www.artsdatabanken.no). I overgangen skog/snaufjell går grensa til regional plan for villrein på Hardangervidda (www.artsdatabanken.no). Eksisterende kunnskapsgrunnlag om villrein

og hvordan villreinen bl. annet påvirkes av menneskelig aktivitet vurderes som tilstrekkelig for denne saken.

Til § 9 om føre-var-prinsippet: Gradvis nedbygging av areal er den største trusselen for naturmangfoldet, samt menneskelig ferdsel for villrein. Fortetting av et eksisterende byggeområde, der man best mulig kan benytte/knytte seg til eksisterende infrastruktur vurderes som den beste løsningen fremfor å «utvide» bebygde områder, eller plassere tomtene spredt slik at behovet for ny infrastruktur (både veg, grøfter og materialbruk) blir større enn nødvendig. Planområdet ligger i skogbeltet opp mot snaufjell, men er en fortetting i et eksisterende byggeområde, og det er bakenforliggende bygg nærmere snaufjellet.

Det vurderes som lite sannsynlig at tiltakene i seg selv vil medføre ukjente negative konsekvenser for naturmangfoldet.

Til § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning: Naturtypene i planområdet er ikke unike, og det vurderes at bygging på arealet ikke vil medføre vesentlig tap av viktig biologisk mangfold. Samlet belastning ved utbygging av området vurderes som liten da det gjelder en fortetting i et allerede utbygd område, og planen omfang kun 3 nye tomter. Planen er i tråd med overordna planverk, og samlet belastning på f.eks. villrein som følge av utbygging er vurdert her.

Til § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver: Følger av loven.

Til § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder: Det legges som en forutsetning at miljøforsvarlige teknikker legges til grunn ved utbygging av feltet.

Reguleringsplanen medfører ikke inngrep av et omfang som vurderes å medføre behov for innhenting av ny data/kunnskapsgrunnlag. De miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking i Naturmangfoldloven vurderes til å være oppfylt.

Videre er det i rådmannens innstilling som ble vedtatt av kommunestyret gjort følgende vurderinger:

Vurdering

Villrein

Kommunens vedtak ved 1. gangs behandling resulterte i en reduksjon fra 7 til 3 nye hytter, men rådmannen er enig i at det er uheldig å planlegge for utbygging så tett på villreinområdet. Innkomne merknader bekrefter at fravær av preparerte skiløyper ikke er en begrensning for ferdsel opp til platået. Statsforvalteren ber om at planen vurderes opp mot andre planer i området, og det finnes 5 byggeklare tomter i gangavstand. Tomter ble regulerte gjennom reguleringsplan for Nedrestøl i Skurdalen (2006), og felt 'H2' (se figur 2 under) ligger rett sør. Etterspørsel i området skulle redegjøres for som en del av planbeskrivelsen, men planfremmer svarer bare at 'tomtene er fradelt, og ikke tilgjengelige i markedet.' Ytterlige tomter vil da øke ferdsel samlet sett, men det er uklart om etterspørsel faktisk finnes i dag.

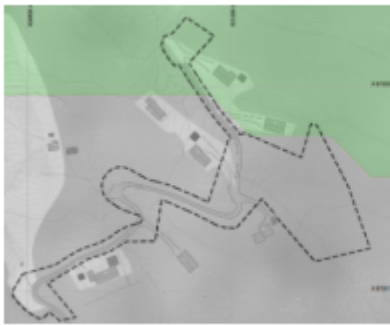

Fig. 1, Leveområdet vist med grønn

Fig. 2, Område H2 rett sør

Kommunestyret er øverste planleggings- og reguleringsmyndighet og har ansvar for det planfaglige skjønn, jf. plan- og bygningsloven § 3-3. Det er kommunestyret som angir hvilke arealdisponeringer skal gjelde i en reguleringsplan, og forholdet mellom bruk og vern av området blir derfor en del av den lokalpolitiske vurderingen.

Rådmannen vurderer at planen kan vedtas med anbefalt begrensning til maks. 3 tomter. Statsforvalteren mener at selv om 3 nye ikke utgjør så mye, vil det fortsatt bidra til å forsterke en utvikling som må snus av hensyn til villreinen. Det bes om at kommunen legger vekt på bit-for-bitproblematikken og at planen vurderes opp mot andre planer i området, jf. naturmangfoldloven § 10 om samla belastning. Kommunestyret står fritt til å ikke vedta planen gitt økt aktivitet og ferdsel i villreinens leveområde fra de nye tomter, samt evt. samlet belastning fra 5 byggeklare tomter rett i sør. Et alternativt vedtak i et slikt tilfelle kan være: 'Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 avslås fremlagte forslag til detaljregulering for Fløtavegen, med bakgrunn i nasjonale og regionale føringer for villrein.'

I saksfremlegget til klagebehandlingen er det blant annet gjort følgende vurderinger:

Buskerud fylkeskommune sendte felles sti- og løypeplan for Hardangervidda på høring 16.06.2025, med høringsfrist 15.10.2025. Klima- og miljødepartementet sendte forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein for Hardangervidda på høring 02.07.2025, med høringsfrist 31.10.2025. Det er lite sannsynlig at noen av disse planene blir vedtatt før utgangen av 2025. Det er derfor også uklart hvilke tiltak som eventuelt vil gjelde for det aktuelle planområdet. Enkelte tiltak vil trolig måtte forankres i kommunale planer, verneforskrifter og/eller forvaltningsplaner før de blir juridisk bindende og kan iverksettes.

Det vises da til saksframstillingene ved både 1. og 2. gangs behandling, og vurdering av de miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking i Naturmangfoldloven. Spørsmålet om å stanse planarbeidet i påvente av revidert kommuneplan har vært politisk behandlet to ganger. I forslaget til revidert kommuneplan er planområdet fortsatt foreslått brukt til fritidsbebyggelse. Samtidig er grensen for villreinens leveområde i nord foreslått lagt inn som ny hensynssone, noe det er tatt høyde for i denne saken. Som vurdert ved både 1. og 2. gangs behandling, vil tilrettelegging for flere fritidsboliger her, uavhengig av størrelse, øke ferdsel innenfor villreinsleveområdet.

Det er i tillegg utarbeidet et nytt kunnskapsgrunnlag, som ble gjort i forbindelse med offentlig ettersyn av forslag til ny kommuneplan våren 2024. Det vises da til 'Vurdering av samlet belastning for villrein av ny kommuneplan for Hol' (29.4.2025). Ny kommuneplan er

gjennomgått og analysert med tanke på den samlede belastningen dette vil medføre for villrein. Rapporten ble behandlet i kommuneplanutvalget den 18.06.25 (Sak 20/2025).

Etter 1. gangs behandling ble antall nye hyttetomter redusert fra sju til tre, og planavgrensningen ble justert for å unngå konflikt med kartlagt villreinområde. Statsforvalteren ba likevel om at planen ble vurdert i sammenheng med andre planer i området før 2. gangs behandling. Rådmannen viste i saksframlegget til 2. gangs behandling til at det finnes eksisterende byggeklare tomter i gangavstand fra planområdet. Det ble påpekt at ytterligere tomter kan føre til økt ferdsel, og dermed belastning på villreinens leveområder, samtidig som det er usikkerhet om faktisk etterspørsel – flere tomter har stått ubebygde siden 2006.

I forbindelse med 2. gangs behandling ble det også pekt på at det er uheldig å legge til rette for utbygging så nær opp mot villreinens leveområder. Rådmannen presiserte at kommunestyret står fritt til å ikke vedta planen, bl.a. basert på risiko for økt ferdsel i leveområdet og mulig samlet belastning fra nærliggende tomter. Et mindretall foreslo også dette til sluttbehandling, men flertallet i kommunestyret vedtok å vedta detaljreguleringen slik den forelå.

Rådmannen vurderer at kommunen har gjort en tilstrekkelig vurdering i denne saken, og viser til at Statsforvalteren ikke har fremmet innsigelse da planen ble lagt ut til offentlig ettersyn. Rådmannen er likevel enig i at mer overordnede prosesser kan i større grad vurdere helhetlige vurderinger av naturmangfoldet. Det vurderes likevel ikke å ha innvirkning på den vurderingen er gjort i denne enkeltplanen og det er heller ikke vært et krav i prosessen at en slik vurdering skal gjøres.

Statsforvalteren er etter en gjennomgang av saken kommet til at kommunens vurderinger av naturmangfold, villrein, er forsvarlige, og at det ikke er grunnlag for å ta klagene til følge.

Området er vurdert og planområdet er regulering til fritidsbebyggelse i overordnet plan. Planforslaget ligger innenfor rammene og forsøker i rimelig utstrekking og redusere de negative virkningene utbyggingen medfører.

I planbeskrivelsen er planens virkninger for villreinen vurdert. Det står at hytter tett på villreinområdet er uheldig med tanke på ferdsel inn i leveområdet. Virkningen av tre hytter er likevel vurdert som liten. Det fremgår av Hol kommunes vurderinger i saken at villrein har vært et sentralt vurderingstema gjennom hele saken, og dette er også hovedgrunnen til at planen er redusert i omfang. Statsforvalteren savner likevel en nærmere avveining av de samfunnsmessige gevinstene av tiltaket, sett opp mot de negative virkningene medfører i form av økt samlet belastning på leveområdet for villreinen. Statsforvalteren har sett på kommunestyremøte. Også her er de negative sidene med planen trukket frem, uten at grunnene til hvorfor de velger å vedta planen belyses. Vi legger likevel til grunn at det av kommunen har vært vektlagt at man ønsker hytteturisme. Dette kan blant annet bidra med grunnlag for bygg- og anleggsbransjen og servicenæringen. Vi viser også til Stortingsmelding⁴ hvor det blant annet er uttalt «Fritidsbustader er viktige for mange kommunar i eit nærings- og samfunnsperspektiv. Bygging av fritidsbustader kan gi lokale arbeidsplassar og styrkje

⁴ [Meld. St. 18 \(2023–2024\) - regjeringen.no](#)

grunnlaget for fast busetnad». Med utgangspunkt i planens omfang og plassering, samt mulige konsekvenser for naturmangfold (villrein), mener vi avveiningen er forsvarlig.

Vi har i vår vurdering av saken lagt vekt på at det dreier seg om en fortetting med tre nye hytter innenfor et eksisterende hyttefelt av begrenset størrelse. Det er underveis i behandlingen av saken tatt grep for å redusere virkningen som utbyggingen har for natur og landskap. Det er klart at det har vært kjent for kommunestyremøte hvilke negative virkninger planen medfører. Det er presisert at viktigheten av at man unngår en bit-for-bit-utbygging tett på villreinens leveområde. Vi kan ikke se at forholdet til villrein ikke er godt nok utredet sett i forhold til planens omfang og beliggenhet.

Som nevnt skal det mye til for å sette kommunen sitt vedtak om reguleringsplan til side. Etter en vurdering av saken er ikke interessene i saken og konfliktmulighetene ved gjennomføring av planen så store at de tilsier endringer i planen.

Statlige og regionale styresmakter kan fremme innsigelser til planer som er i strid med nasjonal villreinpolitikk. Det er likevel ikke fremmet innsigelser til planforslaget når det gjelder villrein.

Etter en helhetsvurdering mener vi kunnskapsgrunnlaget har vært tilstrekkelig. Videre mener vi kommunen har gjort slike vurderinger av den samlede belastningen på villreinen ved vedtakelsen av reguleringsplanen som naturmangfoldlova § 7 jf. § 10 forutsetter. Det er av debatten i kommunestyret videre klart at det har vært fremmet forslag om å avslå planen, blant annet på grunn av planområdets plassering mot villreinområdet. Vi kan etter en gjennomgang av saken ikke se at det er grunnlag for å konkludere med at kommunestyret ikke har gjort tilstrekkelige konkrete og riktige vurderinger av prinsippene i naturmangfoldloven. Vi anser planens konsekvenser for villrein som tilstrekkelig utredet og at saken var godt nok opplyst for kommunestyret. Vi viser til begrunnelsen sitert over, hvor det fremgår at planbeskrivelsen og kommunens behandling av saken at naturmangfold og hensynene til villrein er vurdert. Som nevnt, er kommunens vurdering av om et planforslag skal vedtas underlagt kommunens frie skjønn, og vi som klageinstans skal legge stor vekt på det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn. Ettersom kommunens begrunnelse for å vedta planforslaget bygger på et forsvarlig kunnskapsgrunnlag og saklige og relevante momenter, utbyggingen er av beskjedne størrelse, samt at statlige og regionale fagmyndigheter ikke har funnet grunn til å fremme innsigelse i denne saken, kan vi ikke se at det foreligger nasjonale eller regionale interesser som tilsier en endring av planen.

Vi er etter dette kommet til at det ikke foreligger feil med kommunens behandling av saken som har hatt betydning for innholdet i vedtaket.

Oppsummering

Statsforvalteren har kommet til at planforslaget er tilfredsstillende opplyst og at vi har tilstrekkelig grunnlag til å fatte en avgjørelse.

Etter Statsforvalterens oppfatning har kommunen foretatt en tilfredsstillende vurdering av de ulike hensyn som er kommet frem gjennom utarbeidelsen av planen. Vi understreker at arealdisponering beror på et lokalpolitisk skjønn, som klageinstansen skal være varsom med å overprøve, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd tredje setning.

Vi kan heller ikke se at det foreligger saksbehandlingsfeil som tilsier at planvedtaket er ugyldig.

Klagen har ikke ført frem. Kommunestyrets vedtak blir stående uendret.

Konklusjon

Statsforvalteren opprettholder kommunens vedtak av 22.05.2025 i sak 62/25. Klagen har ikke ført frem.

Vedtaket er endelig og kan ikke klages på, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Anne Danielsen Haugland
seksjonssjef
Juridisk avdeling

Anette Schorpen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Kim og Jette Arnesen		3580	GEILO
Jan Gleditsch Borgnes	Skurdalsvegen 560	3580	Geilo
Naturvernforbundet Hallingdal v/ Per Furuseth	Hovsvegen 154	3577	HOVET